

і весь автореферат, мають бути написані простою, чіткою, зрозумілою мовою. в цьому разі можна сподіватися, що дослідження своїм результатом стане корисним для педагогічної практики і буде певним внеском у теорію.

Література

1. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження. Методологічні поради молодим науковцям. – К., 1995

ДО ПРОБЛЕМИ ЗМІСТУ ОСВІТИ

Страшко С.В., Животовська Л.А. (Київ)

Зміст освіти – найактуальніша проблема педагогіки не лише сьогодення, а й минулого та майбутнього. Привести освіту з будь якого шкільного предмета (або дисципліни) у відповідність до потреб суспільства, не збільшуючи при цьому обсяг навчального навантаження – це «рожева мрія» кожного фахівця, що досліджує цю проблему.

На жаль, діюча програма шкільного курсу біології далека від досконалості. Якщо в середині 90 років минулого століття були зроблені певні кроки щодо її вдосконалення, то сьогодні відбувається повернення до традиційної, давно сформованої схеми навчання з біології, в основу якої покладений систематичний принцип. Зумовлене це суто суб'єктивним фактором: відсутністю замовлення держави на зміст середньої освіти з біології, з одного боку, і його баченням конкретною групою розробників, з другого. Наприклад, впровадження курсу «Біологія людини» було відповіддю на різке погіршення стану здоров'я населення, значною мірою пов'язане з хибними стереотипами поведінки, що призводять до нездорового способу життя. Його основні завдання – формування валеологічного світогляду в молоді й надання відповідних теоретичних знань, необхідних для сприйняття практичного курсу «Основи здоров'я». Програма ж курсу «Біологія - 9», що запроваджується нині в 12-річній школі, – це не просто повернення до курсу «Людина та її здоров'я», а неякісне відтворення курсу «Анатомія та фізіологія людини» довоєнного періоду. Основна ідея курсу біології загубилась.

Що необхідно робити для уникнення таких негативних тенденцій в «модернізації» програм навчальних дисциплін? Визначити чітко мету відповідного шкільного предмета і сформувати держзамовлення на його зміст.

На нашу думку, досягнення цієї мети може бути реалізоване за умови реалізації наступних трьох підходів:

1. Формування змісту здійснюється шляхом визначення вагомості наукового відкриття для розвитку людства та його значення для розвитку науки. Найефективнішою експертною оцінкою для добору такої інформації є звернення до результатів присудження Нобелівської премії у відповідній науковій галузі. Такий підхід ми назвали «*прогностичним*», тому що він надає можливість учням ознайомитися з фактами та закономірностями, на основі яких будуть формуватися технології майбутнього.
2. В суспільстві виникають проблеми (екологічні, демографічні, енергетичні ...) і якщо їх вирішення залежить від наявності певних знань у пересічного громадянина, то відповідна інформація має стати обов'язковим елементом змісту освіти. Такий підхід, хоча із деяким запізненням, але дозволяє вирішити актуальні проблеми суспільства

шляхом зміни застарілих світоглядних стереотипів. Ми назвали такий підхід *«проблемним»*.

3. Два попередніх підходи потребують складної аналітичної роботи і накладають велику відповідальність на фахівця, який займається формування змісту освіти. Та існує третій підхід, який ми назвали *«практичним»*, – це формування змісту освіти з урахуванням міжнародного досвіду. Найефективніший шлях – використання в якості орієнтиру програмних вимог до знань учасника Міжнародної предметної олімпіади. Такі вимоги є результатом спільної діяльності фахівців з різних країн-учасниць Міжнародної олімпіади. Зокрема, у Міжнародній біологічній олімпіаді беруть участь понад 30 країн.

Зміст освіти з природничих дисциплін не повинен бути політизованим, але повинен мати певне виховне значення. Це відповідає основній ідеї української педагогіки про нерозривний зв'язок навчання та виховання.

При формуванні навчального матеріалу з предмета необхідно враховувати, що конкретні факти добираються, виходячи з їх:

- значення для розуміння проблеми, яка включена в програму предмета;
- ролі в подальшому опануванні програмного матеріалу;
- актуальності для країни та регіону;
- цікавості для сприйняття учнями (цікаві факти стимулюють інтерес до предмета за рахунок впливу на емоційну сферу учня, однак вони не є об'єктом обов'язкового запам'ятовування).

Мова викладення матеріалу має бути максимально простою. Використання іншомовних термінів повинно зводитись до мінімуму. Якщо явище можливо пояснити без використання терміну, то він включається в навчальний матеріал не для обов'язкового запам'ятовування, а для розвитку понятійної сфери учня.

Нарешті зауважимо, що сучасний підручник повинен мати багаторівневу структуру, яка дозволяє, з одного боку, виокремити мінімум знань для обов'язкового запам'ятовування, а з другого – дати можливість учню, який зацікавився предметом, поглибити свої знання, отримати нову і корисну інформацію. Така структура підручника є своєрідною системою «соціального захисту» для талановитої молоді, яка навчається в неспеціалізованій загальноосвітній школі, особливо в сільській місцевості.

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ДО УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Шпильовий В.Д., Шпильова Т.І. (Київ)

Реформування освіти в Україні стосується насамперед створення нових освітніх стандартів, оновлення й перегляду навчальних програм, змісту навчально-дидактичних матеріалів, підручників, форм і методів навчання.

Проектна діяльність студентів забезпечує пріоритет надпредметних соціально значимих знань і умінь, що найбільше відповідає парадигмі особистісно-орієнтованої освіти, тому що саме ці знання і вміння дозволяють молоді упродовж життя успішно реалізуватися у професійній діяльності. З цією ж проблемою зіткнулися і зарубіжні педагоги, які займаються професійною освітою. За даними комісії Ради Європи з професійної освіти і підготовки, однією із найбільш серйозних проблем, що має явище в бізнесі, є відсутність у молоді